



Dusch- och sittbadkar ökar friheten för rörelsebegränsade

- Arbetsplats:** Landstinget Kronoberg, Sociala förvaltningen, 351 88 Växjö
- Kontaktperson:** Christina Nilsson, 0470-77 62 00
- Arbetslivsfondens handläggare:** Olle Lindquist, Kronobergs län
- Skribent:** Rolf Wenander
- Sammanfattning:** Målet var att inom olika verksamheter i landsting, kommun och privat regi i praktiskt arbete prova och utvärdera ett hygiensystem i syfte att underlätta för den och att spara tungt arbete för personal samt anhöriga. Lennart Hult, Sundab, Ljungby, hade en produktidé. Den bestod av ett dusch- och sittbadkar, lämpligt för alla vuxna rörelsebegränsade personer som önskar sköta sin hygien på ett bekvämt sätt. Karet gör det möjligt för dem att själva sköta sin personliga hygien. För att prova badkaret i praktiken sökte Landstinget Kronoberg bidrag från Arbetslivsfonden som beviljade 600 000 kronor. Totalkostnaden för tillverkning och försök blev 1,2 miljoner kronor.

Bakgrund

Att vårdpersonal utsätts för många belastnings- och förslitningsskador är allmänt känt. Stora resurser läggs ner för att råda bot på det. Ett starkt önskemål är att minska tunga arbetsmoment med hjälp av nya hjälpmedel. En ny produktidé, som vänder sig till personal som sköter kroppshygien på rörelsebegränsade personer på institutioner och i hemmet skulle kunna hjälpa till med detta.

Lennart Hult, Sundab, Ljungby, har utvecklat en produkt som kan vara ett hjälpmedel för rörelsebegränsade personer att själva sköta sin kroppshygien och att samtidigt minska det tunga arbetet för personalen. Det är ett kombinerat dusch- och sittbadkar. Karet kan användas både privat och inom institutionsvård.

Karet kräver inte någon assisterande personal eftersom den badande själv kan bestämma hur och i vilken takt han eller hon önskar utnyttja produktens funktioner.

Karet är stabilt utformat och innehåller en inbyggd sits som vid bad gör det omöjligt för en person att glida ner med ansiktet under vattenytan, trots att vattennivån räcker till axlarna.

Produkten består av två huvuddelar, kar och stativ. Karet är byggt i armerad plast. Det består av ett innerskal och ett ytterskal som är sammanfogat med skruvar. Ett hjulpar är fäst i ytterskalet. I innerskalet är monterat handtag och en ventil för avloppet.

När brukaren ska stiga i karet sker det i duschläge, då insteget är lågt och karet står med ryggen mot stativet. Det är till fördel för människor som har svårt att lyfta sina ben. Rullstolsburna personer lyfts i med hjälp av personlyft.

När karet ska användas som sittbadkar sänks huvudändan långsamt ner genom att man drar i en lättåtkomlig spak.

På stativet sitter en arm monterad och på den sitter en termostatblandare och reglaget som styr rörelsen upp och ner. Stativet skruvas fast i väggen med fyra skruvar. Därefter ansluts varm- och kallvatten till kopplingar i stativet. En avloppsslang dras från karet till närmaste avloppsbrunn. Ingen elektricitet är nödvändig.

Produkten finns i två varianter, en stationär och en mobil. Den mobila kan lösgöras från stativet och fritt rullas ut på golvet. På det viset kan personal hämta rörelsebegränsade personer i sina rum och rulla dem i karet till våtutrymmen. Då används karet som transporthjälpmedel.

Produkten har stora släta ytor som underlättar rengöring. Den gör en bra arbetsställning möjlig för assisterande personal.

Vid ett bad används endast cirka 150 liter vatten. Ur ekonomisk synpunkt är det intressant.

För badkarsprojektet ansökte Landstinget Kronobergs sociala förvaltning bidrag från Arbetslivsfonden. Bidraget beslutades till 600 000 kronor. Totalkostnaden beräknades till 1,2 miljoner kronor.

Projektet skulle genomföras under hela 1994 och två månader in på 1995, sammanlagt 14 månader.

Mål

Dusch- och sittbadkaret skulle provas inom olika verksamheter i landsting, kommun och i privat regi. Provet skulle ske i praktiskt arbete. Avsikten var att underlätta för den rörelsebegränsade och spara tungt arbete för personal och anhöriga. Därefter skulle projektet utvärderas. Med projektet ville man ha svar på frågan vilka möjligheter hjälpmedlet har att ge för en så bra arbetsmiljö som möjligt.

Genomförande

Sociala förvaltningen, Landstinget Kronoberg, med ansvar för hjälpmedelshandlingen har ansvarat för projektet med dusch- och sittbadkaret. En projektgrupp bildades med en representant för hjälpmedelscentralen, Alf Engström, uppfinnaren själv, Lennart Hult, Sundab och Christina Nilsson, handikappchef på landstinget. En referensgrupp på 15 personer tillsattes. Där ingick medarbetare från olika vårdområden. Gruppen medverkade i utformningen av karet.

Sundabs dusch- och sittbadkar installerades i olika miljöer för att utvärderas ur två synvinklar. Först studerade Landstinget hur personalen upplevde produkten och sedan studerades vad brukaren tyckte.

Tio kar tillverkades. Av dem togs sju i bruk under projekttiden och det var erfarenheterna av dem som senare redovisades.

Kar placerades ut i servicehus hos flera brukare, i gruppboende med flera brukare, i gruppboende med en brukare och i privat boende med en brukare.

Resultat

Brukarna blev över lag mycket nöjda, speciellt över att få möjlighet att ta varma bad. Badet uppfattas som det viktigaste.

Uppfinnaren Lennart Hult noterar att reumatiker som har tillgång till det kombinerade karet, har fått ett bra hjälpmedel när det gäller att mjuka upp sina leder.

Handikappchefen Christina Nilsson på landstinget konstaterar att personalen till en början varit reserverad och avvaktande.

- Det tar alltid en viss tid att introducera nyheter. Personalen, liksom de enskilda brukarna, har utvecklat sina egna rutiner för att sköta den personliga hygienien.

- En praktisk fördel med sitt- och duschkaret är att det inte krävs någon ombyggnad för att installera det, säger Lennart Hult. Karet kan med fördel ställas in i ett badrum av någorlunda normal storlek. På det viset sparas en hel del pengar som inte behöver läggas på ombyggnader.

De synpunkter som kommit fram vid utvärderingen har gett idéer till smärre förändringar på karet.

Värdering

- Det är viktigt att veta att introduktion av en ny utrustning ska planeras noga och ges tid att arbeta med, nämner Christina Nilsson som en följd av projektet. Hon konstaterar vidare att de kontakter som skapats mellan produktutvecklare och

användare har varit mycket goda. Ytterligare erfarenheter från användningen samlas in och beaktas när produkten ska vidareutvecklas.

Hos enskilda personer finns behov av ett varierat utbud av hjälpmedel. Det är Landstingets slutsats. Den aktuella produkten tillgodoser en del som inte varit möjligt förut. Bad ger många positiva effekter för den enskilde. De har ibland ej lyfts fram. Hjälpmedlet har också som mål att ge en bättre arbetssituation, där medhjälp behövs.

Landstinget Kronoberg har i och med detta projekt fått tio enheter och avvaktar ytterligare erfarenheter innan fler köp blir aktuella.

- Badkaren skrivs inte ut som handikapphjälpmedel, som exempelvis sker med rullstolar, säger Christina Nilsson. Däremot rekommenderar vi gärna produkten för enskilda inköp eller vid bostadsanpassning. Våra erfarenheter är övervägande positiva.

- Något försöksprojekt hade troligen aldrig kunnat äga rum utan Arbetslivsfondens medverkan, säger Christina Nilsson.

Uppfinnaren Lennart Hult konstaterar att Arbetslivsfondens insats hjälpte honom en bra bit på vägen att förverkliga sin uppfinning och få ut den på marknaden.